

Høringsnotat

Innvandringsavdelingen

Dato: 19. mai 2026

Saksnr: 26/2482

Høringsfrist: 30.06.2026

Ny forskrift om stønad til retur og reintegrering som erstatter forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur

Innhold

1	INNLEDNING.....	2
2	BAKGRUNN.....	2
3	DAGENS ORDNING	4
3.1	Assistert returprogram	4
3.2	Forankring i lov og forskrift	5
3.3	Praksis i Utlendingsdirektoratet.....	5
3.3.1	Søknader og innvilget retur støtte i 2025	6
3.4	Praksis i Politiets utlendingsenhet.....	6
4	EUs reintegreringsprogram-European Union Reintegration Program (EURP) 7	
4.1	Formålet med EUs reintegreringsprogram EURP	7
4.2	Vilkår og innholdet i EU sitt reintegreringsprogram.....	8
4.3	Statistikk over Frontex returoperasjoner	9
4.4	Norske myndigheters bruk av EURP.....	9
4.5	Andre nordiske lands bruk av EURP.....	10
5	ORDNINGEN I ANDRE LAND	11
5.1	Sverige	11
5.2	Danmark.....	11
5.3	Finland	12
5.4	Island.....	13
6	DEPARTEMENTETS FORSLAG	14
6.1	Ny innretning – hva skal reguleres i forskrift om retur støtte?.....	14
6.2	Nærmere om forslaget til ny forskrift.....	14
6.2.1	Målgruppe.....	15
6.2.2	Stønadsbeløp i forskriften	18
6.2.3	Politiet har planlagt uttransport (tvangsretur)	19

6.2.4	Vilkår, bortfall av vedtak om stønad, og videreføring av tilbakebetalingsplikt.....	19
7	ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER.....	21
7.1	Generelt.....	21
7.2	Flere søknader om stønad som følge av endret målgruppe	21
7.3	Nærmere om saksbehandlingskostnader.....	22
7.4	Satser for ulike typer stønad	23
8	Forslag til ny forskrift om stønad til retur og reintegrering.....	24
	Forskrift om stønad til retur og reintegrering	24

1 INNLEDNING

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring et forslag om å fastsette ny forskrift om stønad til retur og reintegrering som skal erstatte gjeldende forskrift <https://lovdata.no/forskrift/2020-02-17-183> om tilskudd til assistert retur og tvangsretur.

Hensikten med endringen er primært å åpne for at norske utlendingsmyndigheter i større grad tar i bruk tilbud fra EU sitt grensebyrå Frontex om reiselogistikk og reintegreringsprogram.

Departementet ønsker å forenkle forskriften og regulere målgruppen og vilkårene for stønad til enkeltpersoner i medhold av utlendingsloven (utl.) § 90 g i ny forskrift om stønad til retur og reintegrering. Stønad til retur skal fortsatt omfatte dekning av hjemreise, reisepenger, kontantstønad og stønad til reintegrering i hjemlandet. Departementet foreslår at dersom stønad til retur blir innvilget, må søker forholde seg til at det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som beslutter hvordan hjemreisen skal skje og hvilket reintegreringsprogram som ev. skal benyttes.

Det har skjedd store endringer som påvirker returarbeidet i Norge etter at forskriften ble fastsatt i 2020. Det er nå felles praksis i EU-samarbeidet å tilrettelegge for retur, som ledd i prioriteringen av et effektivt asyl- og migrasjonssystem. Ansvar for å bistå EU-medlemsstater og Schengen-assosierte land med retur og reintegrering av personer uten lovlig opphold er lagt til EUs grensebyrå European Border and Coast Guard Agency (omtales som Frontex). Frontex fikk i 2019 utvidet sitt mandat til også å inkludere retur og reintegrering av personer uten lovlig opphold. Som følge av dette tilbyr Frontex å dekke kostnader både ved reiselogistikk og reintegrering for medlemslandene, Norge inkludert. Forutsetningen er at medlemslandene bruker IT-systemer som driftes av Frontex til dette formålet.

2 BAKGRUNN

I Norge har det over lengre tid vært gjort en betydelig innsats for å motivere personer uten lovlig opphold til å samarbeide om egen retur. I 2002 ble det etablert en stønadsordning og ulike landspesifikke retur- og reintegreringsprogram, med sikte på å motivere utreisepliktige til å returnere til hjemlandet.

EUs returdirektiv 2008/115/EC forplikter norske myndigheter til å legge til rette for å motivere til frivillig retur slik at asylsøkere og utlendinger uten lovlig opphold i Norge skal kunne velge en organisert, verdig og sikker returnemulighet til opprinnelseslandet. Europakommisjonen la våren 2025 fram forslag til ny returforordning, som skal erstatte returdirektivet. Forslaget skal motivere den som skal returnere, til å samarbeide om egen retur, og bygger på forpliktelsen i gjeldende returdirektiv. En viktig endring er at utlendinger pålegges plikt til å samarbeide om retur. Blant forslagene er det en egen bestemmelse om at medlemslandene skal tilby retur- og reintegreringsprogrammer som skal omfatte logistisk, økonomisk eller annen ytelse eller incentiver, herunder reintegreringsbistand i returlandet. Forslaget til returforordning er til forhandling mellom lovgiverne i EU og forventes vedtatt i 2026.

For å sikre at flest mulig utlendinger med utreiseplikt returnerer så raskt og effektivt som mulig, har Justis- og beredskapsdepartementet en tilskuddsordning for stønad til retur, som forvaltes av Utlendingsdirektoratet (UDI).

Tilskuddsordningen skal bidra til å motivere den enkelte til å returnere, og er et verktøy for utlendingsforvaltningen for å sikre en effektiv returpolitikk.

Utlendinger som befinner seg i Norge og som har fått avslag på en søknad om oppholdstillatelse, eller fått et vedtak om bortvisning eller utvisning, får en utreiseplikt i vedtaksbrevet fra UDI. De som har plikt til å reise ut har selv ansvaret for at utreisen fra Norge eller EU-Schengenområdet blir registrert. Mange retter seg etter vedtaket og forlater Norge innen utreisefristen, uten bistand fra norske myndigheter (egenorganisert retur). For de som oversitter utreisefristen, regulerer utl. § 90 når politiet kan uttransportere en utlending som er pålagt utreiseplikt. Stønadsordningen skal sikre at returvedtak blir gjennomført, primært ved at den utreisepliktige samarbeider om retur, ved å få stønad til retur og reintegrering. Ordningen gjelder både før og etter utreisefristen, og er et alternativ til å bli uttransportert av politiet. I denne fasen er både UDI og politiet i kontakt med utlendinger som skal returnere, og det er viktig at etatene samarbeider tett om hvordan retur skal skje. For å sikre at alle etatene på utlendingsfeltet jobber for samme mål i returpolitikken, har departementet laget flerårige returstrategier. Den gjeldende returstrategien er for 2025-2030 og er utarbeidet av Justis- og beredskapsdepartementet og Utenriksdepartementet. Det er et mål at så mange som mulig samarbeider om egen retur, og stønaden skal stimulere til dette, og sikre en mest mulig verdig retur. I tillegg kan ordningen medføre at hjemlandets myndigheter lettere aksepterer innreise til hjemlandet, ved at de returnerte ikke kommer tomhendte hjem.

Utenlandske borgere som har plikt til å forlate Norge, får vedtak som innebærer at de må forlate Schengen- og EU-området innen en frist, jf utl. §§ 90 og 90 a. Utl. § 90 c gir regler om når et vedtak kan iverksettes, og § 90 e regulerer når politiet kan uttransportere en utlending som er pålagt utreiseplikt.

Mange retter seg etter vedtaket og forlater Norge innen utreisefristen, uten bistand fra norske myndigheter (egenorganisert retur). Formålet med stønadsordningen som her foreslås er å sikre at returvedtak blir gjennomført, også i tilfeller der en utlending ikke overholder utreiseplikten.

Det er politiet som har ansvar for å uttransportere personer uten lovlig opphold i Norge. Det er kun dersom utlendingsmyndighetene har gitt returvedtaket utsatt iverksetting at politiets myndighet til å uttransportere personer med utreiseplikt er

begrenset. Tildeling av stønad til retur og reintegrering begrenser altså ikke politiets myndighet, og det at en utreisepliktig utlending søker om stønad til retur eller reintegrering, rokker ikke ved bestemmelsen om uttransportering i § 90 e. Politiet kan likevel velge å uttransportere en utlending som har søkt om stønad til retur og reintegrering. I slike tilfeller skal UDI og politiet samordne seg for å finne best mulig løsning, i tråd med returstrategien.

Personer som ikke samarbeider om egen retur, kan returneres med tvang og sanksjoneres på andre måter. Eksempel på negative konsekvenser ved å ikke etterleve et forvaltningsvedtak om avslag er pålegg om å betale kostnadene for tvangsreturen, før utlendingen på nytt kan få en tillatelse som gjør det mulig å komme tilbake til Norge. Personer med uttransporteringsgjeld kan bli bortvist ved innreise og få avslag på søknad om oppholdstillatelse. I tillegg får personer som tvangsreturneres et forhåndsvarsel om utvisning som kan lede til innreiseforbud og innmelding i Schengen Information System (SIS), jf. utl. § 66 annet ledd. Utvisning etter denne bestemmelsen skal i all hovedsak være fattet på tidspunkt for uttransport.

3 DAGENS ORDNING

3.1 Assistert returprogram

Norge har et assistert returprogram, som forvaltes av UDI, og som består av flere elementer, med ulik forankring, se tabellen under. Både informasjon, motivering til retur og returrådgivning er oppgaver som dekkes over driftsposter i UDI. Noen elementer er forankret i tilskuddspost 490 post 72 under Utlendingsdirektoratet¹, andre element er forankret i avtale mellom UDI og International Organization for Migration (IOM) om returrådgivning i Norge. Videre er informasjon til beboere utenfor asylmottak forankret i egen forskrift i medhold av årlige statsbudsjett, kap. 490.72 *Forskrift om tilskudd til tiltak for å nå personer uten lovlig opphold i Norge med informasjon om assistert retur* <https://lovdata.no/forskrift/2020-12-10-2681>.

Justis- og beredskapsdepartementet har i tillegg i rundskriv G-2018-2 gitt UDI og Politidirektoratet (POD) oppdrag om å etablere en ordning for myndighetsarrangert retur av enslige mindreårige med avslag på asylsøknad eller tidsbegrenset tillatelse etter utf. § 8-8. Ordningen eksisterer ennå.

Tabell 1: Elementer i assistert frivillig retur og reintegreringsprogram

Tiltak	Forankring (lov, forskrift, avtale)	Finansiering over post 490
Informasjon og motivering	Forskrift om tilskudd til tiltak for å nå personer uten lovlig opphold i Norge med informasjon om assistert retur	Post 01, 21 og 72
Returrådgivning	Avtale UDI-IOM	01, 21

¹ Post 70-89 i statsbudsjettet benyttes til overføring til private, og tilskudd til heleide statsforetak som ikke er en del av staten som juridisk person

	Avtale UDI og driftsoperatør for mottak	
Bistand før avreise	Avtale UDI-IOM Forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur § 4	72
Kontantutbetaling	Utlendingsloven § 90 g Forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur §§ 5-11	72
Reintegringstiltak	Forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur Avtaler med EURP-partnere	72

3.2 Forankring i lov og forskrift

Dagens returordning er regulert gjennom «Forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur»², og forvaltes av Utlendingsdirektoratet (UDI). Nåværende forskrift ble fastsatt i februar 2020 med hjemmel i Stortingets budsjettvedtak kap. 490 post 72. Den omfatter både dekning av kostnader som påløper før og i forbindelse med utreise (dekning av reise og reisepenger), og støtte etter ankomst returlandet (kontantstøtte og reintegrering).

I 2021 ble utlendingsloven endret ved at tilskudd til retur ble tatt inn i daværende § 90 a i loven, noe som også innebar at forskriften ble hjemlet i utlendingsloven. Bestemmelsen ble igjen endret 1. juli 2025 til § 90 g, primært for å ta inn at det også kan gis støtte til tilbakevending

Samtidig ble støtten som kan gis endret fra «tilskudd» til «stønad». Utl. § 90 g hjemler nå adgang til å gi stønad til en utlending i forbindelse med retur, og til å gi forskrift om slik tilskuddsordning og vilkår for å motta stønad.

Målgruppen for dagens tilskuddsordning er primært personer som er i asylprosedyren eller som har fått avslag på søknad om asyl, men også sårbare utlendinger uten lovlig opphold i Norge kan få tilskudd.

3.3 Praksis i Utlendingsdirektoratet

Norske myndigheter har tilbudt støtte til assistert retur siden 2002. Det var opprinnelig en avtale mellom UDI, IOM og politiet å tilby støtte til assistert retur (frivillig retur). I 2010 overtok UDI oppgaven med å tilby støtte til assistert retur, og departementet regulerte i rundskriv G- 2016-2 praksis og samarbeidet mellom UDI og PU. Dette rundskrivet var utgangspunktet i Norge for nåværende forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur, som ble fastsatt i 2020. Et grep for å motivere til rask retur etter avslag har vært å gradere støtten som gis, slik at

² <https://lovdata.no/forskrift/2020-02-17-183>

kontanttilskuddet er høyere når det søkes før utreiseferien er ute, såkalt gradert stønad. Dette går fram av gjeldende forskrift § 5. I tillegg får borgere i noen land tilbud om reintegreringsprogram med oppfølging i inntil 12 måneder etter retur. Dette administreres av eksterne leverandører som UDI har avtaler med. Det kan etter gjeldende forskrift også gis støtte til tvangsretur til Afghanistan og Marokko, samt i saker der en utlending er særlig kostnadskreven for samfunnet.

3.3.1 Søknader og innvilget returstøtte i 2025

I 2025 mottok UDI 667 søknader og fattet 493 vedtak om assistert returstøtte. Av disse ble 276 innvilget og 217 avslått, som tilsier at innvilgelsesprosenten i 2025 var 56 prosent. Den største innvilgelsesporteføljen var Syria med 76 saker, samtlige søkte om assistert retur før beskyttelsessaken var behandlet. Antallet utreiser i 2025 var 202. Det var flest utreiser til Syria, fulgt av Tyrkia. Den viktigste avslagsgrunnen er at søkere er statsborger i et visumfritt land, her er søkere fra Colombia den største søkergruppen. 146 ukrainere søkte om assistert retur, men disse søknadene er i stor grad fortsatt til behandling pga. utfordringer med å gjennomføre returene i praksis. 17 personer, hovedsakelig enslige mindreårige, reiste til Ukraina med assistert retur i 2025.

3.4 Praksis i Politiets utlendingsenhet

En av hovedoppgavene til Politiets utlendingsenhet (PU) er å transportere personer uten lovlig opphold ut av landet. Dette er hovedsakelig returer der den som skal returnere ikke samarbeider om returen. Politiet gjennomfører også enkelte tvangsreturer der den returnerte samarbeider, uten at vedkommende har fått innvilget assistert retur, idet gjeldende forskrift åpner for å gi støtte til tvangsretur til noen utlendinger. Politiet har samtaler om retur med utreisepliktige i saker hvor utlendingen ikke har gyldige reisedokumenter og hvor identiteten må anses uavklart. PU informerer om og motiverer til å samarbeide om egen retur ved å søke om tilskudd til assistert retur i Norge, eller benytte seg av EUs reintegreringsprogram (EURP).

Politiet organiserer og gjennomfører også returer der utlendingen har fått innvilget assistert retur, men hvor UDI og PU i samarbeid vurderer at PU bør organisere returen. Det kan blant annet være i tilfeller hvor det ikke er søkt om, eller søker ikke er i målgruppen for assistert returstøtte, skal returnere til land hvor det er få eller ingen kommersielle flyvninger, hvor det er viktig med et godt reintegreringsprogram for å sikre at returen blir varig, der hjemlandet vektlegger at returer skjer frivillig, eller hvor vedkommende har behov for følge av andre grunner. I disse tilfellene regnes ikke returen som en uttransport (tvangsretur). Dette er typisk saker hvor utlendingsmyndighetene vurderer personen som sårbar og/eller der hvor returforutsetningene tilsier at personen bør få mulighet til å søke om stønad til retur, selv etter at PU har startet arbeidet med (tvangs)retur.

4 EUs reintegreringsprogram-European Union Reintegration Program (EURP)³

4.1 Formålet med EUs reintegreringsprogram EURP

EUs reintegreringsprogram (EURP) er Frontex' hovedaktivitet innen bistand etter ankomst og retur. Målet er å tilby harmoniserte tjenester til EUs medlemsstater og Schengen-assosierte land og bistand til kvalifiserte tredjelandsborgere uten juridisk oppholdsrett når de returnerer til sine opprinnelsesland. Det bidrar til mer effektive og bærekraftige returer. Bistand etter ankomst og retur under EURP er tilgjengelig for tredjelandsborgere med ulovlig opphold som har fått et individuelt returvedtak, og den berørte medlemsstaten skal bekrefte dette i saksbehandlingsplattformen.

Artikkel 10 i EBCG-forordningen⁴, lister oppgavene til Frontex, og en av disse i (1)(n) er *«provide assistance at all stages of the return process without entering into the merits of return decisions, which remain the sole responsibility of the Member States, assist with the coordination and organisation of return operations and provide technical and operational support to implement the obligation to return returnees and technical and operational support to return operations and interventions, including in circumstances requiring increased assistance;»*.

Vilkårene for EURP-ordningen går fram av EURP Programme Overview & Guidelines og EU Strategy on Voluntary Returns and Reintegration (2021–2027).

EUs reintegreringsprogram gjennomføres av medlemslandene, enten gjennom nasjonale ordninger eller ved bruk av EU-programmer som involverer et bredt spekter av partnere verden rundt. Praksis, retningslinjer og kapasitet i medlemslandene for å gjennomføre reintegreringsbistand er veldig ulik. Noen medlemsland har satt inn store ressurser på dette området, mens andre ikke har kunnet gjøre det på grunn av mangel på kapasitet eller budsjettbegrensninger. EUs reintegreringsprogram har som mål å ha like standarder og lik behandling for tredjelandsborgere som er kvalifisert for støtten, og å sikre at alle medlemsland kan bidra med dette med mindre administrative og økonomiske forpliktelser.

Frontex implementerer ikke aktivitetene selv, men benytter reintegreringspartnere som opererer over hele verden. Programmet har vært i drift siden april 2022 under navnet Joint Reintegration Services (JRS). I april 2024 ble det omdøpt til EUs reintegreringsprogram for å gjenspeile dets voksende omfang og dets rolle som den eneste EU-enheten som tilbyr reintegreringshjelp til medlemsstater på EU-nivå.

EUs reintegreringsprogram dekket opprinnelig 24 land. Siden har de geografiske rammene økt til 38 land i oktober 2024 og videre til 39 land 2. juni 2025. Bistanden under EURP gis av reintegreringspartnere som har blitt tildelt et årlig tilskudd fra Frontex for å tilby individuell reintegreringshjelp. Implementeringen er fullstendig digitalisert gjennom et dedikert IT-verktøy, Reintegration Assistance Tool (RIAT), i full overensstemmelse med gjeldende EU-bestemmelser om databeskyttelse. De eksisterende partnerskapsavtalene med reintegreringspartnere

³ Innholdet er hentet og oversatt fra <https://www.frontex.europa.eu/about-frontex/grants/>

⁴ Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1).

utløp 26. januar 2026, og Frontex er derfor i gang med å inngå nye tilskuddsavtaler gjennom en åpen utlysning.

EURP består av to typer bistand som er nærmere beskrevet under. Den første pakken dekker umiddelbare behov inntil 14 virkedager etter ankomst, mens den andre pakken dekker bistand i opptil 12 måneder etter utreise.

I tillegg til disse to pakkene ønsker Frontex at nye tjenesteleverandører skal tilby medisinsk rådgivning eller henvisning. Denne nye pakken skal bistå returnerte som før returen har dokumenterte medisinske behov, og skal bestå av dekning opp til 490 euro per person.

Også personer som returnerer uten å søke om bistand før avreise, kan fortsatt dra nytte av støtte i en begrenset periode. Søknaden leveres direkte til reintegreringspartneren, som vil sende inn en "tilbakevirkende" sak i RIAT til medlemsstaten, som avgjør om søkeren er kvalifisert. Slik retroaktiv søknad må godkjennes innen 5 måneder fra avreisedatoen.

4.2 Vilkår og innholdet i EU sitt reintegreringsprogram

Vilkår for bruk av EURP er at det foreligger et returvedtak for den aktuelle personen og at returen skal skje til et land som er innlemmet i ordningen. Medlemsstaten er ansvarlig for å avgjøre om en person er berettiget til EURP-bistand. Bistand under EURP kan tilbys tredjelandsborgere som returnerer frivillig og ufrivillig uavhengig av reisemåte. Bistand er tilgjengelig for personer i en sårbar situasjon.

Bistanden som tilbys innenfor EURP består per nå av to pakker:

- **Pakken etter ankomst:** Omfatter kortsiktig bistand som dekker umiddelbare behov ved ankomst og kan implementeres inntil 14 virkedager etter ankomst. Eksempler på tjenester er å bli møtt på flyplassen, få hjelp til transport til bestemmelsesstedet innenlands, midlertidig bosted eller medisinsk oppfølging etter ankomst. Enslige mindreårige kan få hjelp til å bli gjenforent med familie. Bistanden kan gis kontant eller i natura, i henhold til medlemsstatens indikasjoner før avreise. Ytterligere bistand i natura kan gis på direkte forespørsel fra tredjelandsborgeren etter ankomst. Kontantpakken etter ankomst er:

- 615 euro⁵ per person ved assistert/frivillig retur, og
- 205 euro per person ved tvangsretur.

- **Pakken etter retur:** Omfatter langsiktig bistand i maksimalt 12 måneder etter avreise. Pakken dekker reintegreringshjelp som imøtekommer langsiktige behov etter retur. Eksempler på tjenester er støtte til å skaffe bosted, medisinsk oppfølging, støtte til utdanning, jobbrådgivning eller oppstart av jobbvirksomhet og rådgivning/henvisning til ulike tjenester som identitetsdokument, førerkort, skoleplass osv. En skreddersydd reintegreringsplan basert på personens personlige situasjon utvikles av den returnerte og (lokal) reintegreringspartner gjennom reintegreringsrådgivning. For å øke effektiviteten av reintegreringshjelpen oppfordres medlemsstatene til rådgivning før avreise med den som skal returnere, slik at medlemsstaten kan gi informasjon om bakgrunn og forslag til

⁵ Satsen økes til EUR 630 i nye avtaler som tidligst starter 1.5.2026

reintegreringsaktiviteter. Pakken etter retur⁶ består av én eller en kombinasjon av følgende:

- 2000 euro – hovedsøker ved assistert/frivillig retur
- 1000 euro – hovedsøker ved tvangsretur
- 1000 euro – for hvert ekstra familiemedlem i samme sak (samme beløp uansett type retur)

Implementeringen av pakkene skjer gjennom saksbehandlingsverktøyet RIAT, som forenkler kommunikasjonen, organiseringen og koordineringen av bistanden mellom de respektive medlemsstater og reintegreringspartnere fra fasen før avreise til den operative og økonomiske rapporteringen av sakene.

Implementeringen av bistanden individualiseres avhengig av den enkeltes behov og i samsvar med medlemsstatens nasjonale regler. Medlemslandet bestemmer hva slags reintegreringshjelp innenfor pakkene som er aktuelt, og sender inn søknaden i RIAT. Medlemslandene har mulighet til å tildele kun én av pakkene ovenfor, eller de kan kombinere kortsiktig og langsiktig støtte. Reintegreringshjelpen kan ikke være mindre enn Frontex-pakkene. Medlemslandet kan supplere reintegreringshjelpen om nødvendig. Dersom det anses nødvendig å legge til ytterligere midler til kostnadene som refunderes av Frontex, har medlemslandene mulighet til å legge til ytterligere midler til pakken gjennom inngåelse av bilaterale avtaler med reintegreringspartnere til Frontex.

4.3 Statistikk over Frontex returoperasjoner

I løpet av 2025 ble 29 medlemsstater støttet av Frontex ved returer. Frontex gjennomførte totalt 63 493 returer, herav frivillig retur: 41 369 (65 % av totale returer) og tvangsreturer: 22 124 (35 % av totale returer).

19 144 personer fikk reintegreringsstøtte under EUs reintegreringsprogram.

«Frontex Evaluation Report on return operations» gjennomført de første seks månedene i 2025 ble utgitt i desember 2025, og den viser at medlemsstatene returnerte 30 136 tredjelandsborgere med støtte fra Frontex de første seks månedene i 2025. Dette var 2 % flere sammenlignet med de siste seks månedene av 2024 og +12 % sammenlignet med samme periode året før (1. januar–30. juni 2024). I gjennomsnitt ble 5 023 tredjelandsborgere returnert per måned. 64 % var frivillige returer og 36 % tvangsreturer og returene ble hovedsakelig gjennomført med ruteflyvninger. 29 medlemsstater benyttet seg av byråets støtte til ruteflyvninger, mens 20 medlemsstater fikk bistand med charterflyvninger. Norge benyttet seg av både rutefly og charterfly.

4.4 Norske myndigheters bruk av EURP

EURP blir i dag brukt i varierende grad av norske utlendingsmyndigheter, og det er ulik praksis for assisterte returer og tvangsreturer. UDI krever søknad etter forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur. Politiet krever/forutsetter ikke en søknad om dette, men beslutter å gi informasjon om muligheten til å få EURP når en utlending skal uttransporteres til et land det er EURP-program i. Hvis utlendingen samarbeider og samtykker, registrerer PU inn søknad om dette.

⁶ Satsene økes med ca 10 % til hhv. EUR 2450, EUR 1230 og EUR 1230 i nye avtaler tidligst fra 1.5.2026

UDIs praksis er at alle søknader blir behandlet etter forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur, og det er ikke en del av vurderingsgrunnlaget om det finnes et EURP-program i landet søkeren skal returnere til. Eksistensen av et EURP-program har bare betydning dersom søker skal returnere til et av landene som er nevnt i forskriften (Afghanistan, Irak, Marokko eller Somalia). I de tilfellene kan UDI benytte EURP og de kan også inngå avtaler med EURP-partnere om eventuelle ekstrabidrag fra Norge. Gjeldende forskrift §§ 9-11 a åpner for å gi supplerende reintegreringstilskudd ved retur til navngitte land (Afghanistan, Somalia, Marokko og Irak). Dersom søkeren skal returnere til et land der det er et EURP-tilbud, innhenter UDI samtykke fra søkeren til å dele personopplysninger og relevant informasjon med Frontex og deres tjenesteleverandører og registrerer saken i RIAT-systemet. Tjenesteleverandør i returlandet utarbeider en reintegreringsplan sammen med søker, som UDI godkjenner i RIAT-systemet. UDI benytter EURP i begrenset omfang, ettersom målgruppen i gjeldende forskrift som kan bruke programmet er liten.

Når politiet planlegger en tvangsretur til et land som Frontex tilbyr EURP i, kan politiet informere om programmet og bruke det som motivasjon for å få personen til å samarbeide om egen retur. Politiets utlendingsenhet (PU) informerer om dette ved tvangsreturer.

Det er hovedsakelig personer internert på utlendingsinternatet som får denne informasjonen, men politiet sørger for at også andre utlendinger med utreiseplikt blir informert om EURP (stønadstype og innhold i program). Dersom den som skal returnere ønsker å benytte seg av EURP, og fyller ut nødvendige skjema, registrerer politiet EURP-tvangsretur i Frontex sitt saksbehandlingssystem RIAT. Dette må gjøres minst fem dager før avreise for at lokal reintegreringspartner skal kunne planlegge mottak av den returnerte, som inkluderer møte på flyplassen og reintegreringsprogram.

EURP-programmet åpner for å inkludere såkalte retroaktive søknader om reintegrering etter ankomst til hjemlandet. PU har derfor en praksis om at utreisepliktige som ikke ønsker å søke om EURP før utreise, kan få med seg et brev (Eligibility letter) fra PU som viser at utlendingen kvalifiserer til å søke om reintegreringsstøtte som tvangsreturnert ved ankomst hjemland. Eventuell søknad må leveres til lokal reintegreringspartner innen 5 måneder etter ankomst. I slike tilfeller må PU godkjenne søknaden i RIAT i etterkant.

4.5 Andre nordiske lands bruk av EURP

Ordningen med reintegreringsstøtte til personer uten lovlig opphold i de andre nordiske landene blir omtalt under punkt 5. Felles for alle de øvrige fire nordiske landene er at de bruker EURP i økende grad, både i forbindelse med søknader om assisterte returer og ved tvangsreturer. Målgruppen for ulike typer reintegreringsstøtte og vilkår for støtten er regulert i nasjonale regelverk. Hvordan ulike typer støtte som reisestøtte, gjenetablering og reintegreringsstøtte skal gis, er ikke regulert i lovverket. Det er overlatt til landenes utlendingsdirektorater - i Danmarks tilfelle returdirektorat - å fastsette hvordan det skal gjøres. Alle bruker tilbud fra Frontex om hhv. reiselogistikk (FAR) og reintegreringsprogram (EURP), men i varierende grad.

5 ORDNINGEN I ANDRE LAND

Alle øvrige nordiske land har ordninger for tilskudd ved assistert retur. Det redegjøres her for forankring i regelverk, målgruppen og satsene i de ulike ordningene.

5.1 Sverige

Returstøtte kan gis i to former; reetableringsstøtte og reintegreringsstøtte. Sverige har en forskrift fra 2008 om reetableringsstøtte for visse utlendinger (Förordning (2008:778) om återetableringsstöd för vissa utlänningar). Reintegreringsstøtte er ikke regulert. Det er Migrationsverket som bestemmer beløpet på reintegreringsstøtten.

Migrationsverket behandler søknader og fatter vedtak som ikke kan påklages. Søknader skal fremmes i nær tilknytning til et returvedtak, men også søknader som er fremmet etter at vedtaket er fattet kan bli innvilget, dersom det bidrar til å opprettholde internasjonale avtaler eller om det anses å være viktig for retur.

Målgruppen er utlendinger som har fått avslag på søknad om beskyttelse eller trukket søknaden, og deres ektefeller samboere, og/eller barn. Det er et vilkår at ingen er svenske statsborgere.

Søkere fra land som anses å være krevende å returnere til, kan få støtte til reetablering. Dette er forhåndsbestemte land (Afghanistan, Den sentralafrikanske republikk, DR Kongo, El Salvador, Eritrea, Etiopia, Irak, Libanon, Libya, Nigeria, Pakistan, Palestina, Somalia, Sør-Sudan, Sudan, Syria og Jemen).

Reetableringsstøtten utbetales som regel ved ankomst i hjemlandet, og kan gis i form av 30 000 SEK per voksen og 15 000 SEK per barn, men en familie kan få maksimalt 75 000 SEK.

Reintegreringsstøtte gis i form av tjenester gjennom EURP, og kan gis til utlendinger som har fått avslag på søknad om asyl eller har trukket søknaden. Den gis til utlendinger som skal returnere til Armenia, Bangladesh, DR Kongo, Egypt, El Salvador, Etiopia, Gambia, Irak, Jordan, Marokko, Mongolia, Nigeria, Pakistan, Somalia og Syria.

Reintegreringsstøttens størrelse avhenger av når utlendingen returnerer. Dersom man returnerer etter avslag, og ikke påklager Migrationsverkets avgjørelse, eller trekker søknaden, er satsen 5000 euro per familiemedlem. Dersom man har klaget, fått endelig avslag og returnert innen fristen, er satsen 3000 euro per familiemedlem. Dersom man har fått avslag og reiser ut etter fristen, kan man motta 2000 euro og 1000 euro per øvrige familiemedlem. Ved tvangsretur er satsen 1000 euro.

Den som mottar reintegreringsstøtte har også rett på ankomststønad, som er på 615 euro per person. Dette kan betales ut kontant eller in-kind. Ankomststønad for tvangsreturnerte er 205 euro.

5.2 Danmark

Kriteriene for tildeling av hjemreisestøtte er regulert i den danske hjemreiseloven § 8. Danmark har søknadsbaserte ordninger både for de som har mottatt avslag på søknad om beskyttelse eller trukket søknaden, og for utlendinger som har hatt beskyttelsestillatelser, men som har blitt utvist. Begge ordningene administreres av

Hjemrejsestyrelsen, som er underlagt Udlændinge- og Integrationsministeriet. Hjemrejsestyrelsen fatter vedtak om hjemreisestøtte på grunnlag av en individuell avgjørelse uten klageadgang.

Tildeling av støtte gjennom EURP er ikke en del av dansk lovgivning, men et frivillig valg fra dansk side. Saker henvises i videst mulig omfang gjennom EURP dersom utlendingen omfattes av kriteriene for tildeling av hjemreisestøtte, jf. hjemreiseloven § 8, første og andre ledd, og for øvrig ikke er utelukket fra å motta hjemreisestøtte, jf. hjemreiseloven § 8, tredje og fjerde ledd. Eksempel på hvem som er utelukket er nordiske, EU og EØS-statsborgere, samt personer med statsborgerskap i land som er visumfri til Danmark, eller som kan reise til Danmark med biometrisk pass. Det er en forutsetning for å motta støtte at man medvirker til retur. En utlending kan søke om opptil 20 000 DKK dersom hen har samarbeidet siden avslaget, eller opptil 15 000 DKK om personen først samarbeider på et senere tidspunkt. Denne støtten kan gis som in-kind eller kontantutbetaling. Dette avgjøres av Hjemrejsestyrelsen, og avhenger av hvorvidt det er en implementeringspartner i landet utlendingen returnerer til. For å få utbetalt pengene er det en forutsetning at man lager en plan for reintegreringen etter at returen er gjennomført. Danske myndigheter må godkjenne denne planen for at man skal få utbetalt pengene.

Danmark har også en retur støtte med supplerende kontantbeløp utlendinger kan søke om dersom man trekker søknaden etter avgjørelse om avslag hos Udlændingestyrelsen. Dersom søker trekker søknaden innen 14 dager etter avslaget, kan det gis 20 000 DKK i kontantstøtte og 20 000 DKK i hjemreisestøtte, altså 40 000 DKK totalt. Ved søknad etter 14 dager etter mottatt avslagsvedtak, kan man søke om 10 000 DKK i kontantstøtte og 20 000 DKK i hjemreisestøtte, altså 30 000 DKK totalt.

Danske myndigheter kan etter en konkret vurdering også henvise en sak til ERSO-nettverket, for eksempel i særlig sårbare saker, som når en utlending er vurdert å være utsatt for menneskehandel⁷.

5.3 Finland

Finsk lov (22.5.2015/673) om mottak av personer som søker internasjonal beskyttelse og identifisering av og bistand til ofre for menneskehandel⁸ § 31 hjemler støtte til returner. Målgruppen er utlendinger som har fått avslag på søknad om beskyttelse, eller har trukket en slik søknad. I tillegg kan man få retur støtte om man har midlertidig tillatelse i Finland. Det er ikke krav om at vedkommende har et returvedtak. Det er en forutsetning at utlendingen forlater landet frivillig. Det finske Migrationsverket eller ansatte ved asylmottak tildeler retur støtte etter en individuell avgjørelse som kan påklages til en administrativ domstol. Slike klager er sjeldne og de medfører ikke at vedtaket gis utsatt iverksettelse. Nærmere bestemmelser om størrelse og type retur støtte er gitt i forskrift fra Inrikesministeriet. Inrikesdepartementet i Finland vedtok i desember 2023 en

⁷ Bekendtgørelse om hjemrejsestøtte: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1340>

⁸ [Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta | 746/2011 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

Förordning om bidrag for 2024 og 2025 for frivillig retur (1204/2023) som gjelder ut 2025.

En tredjelandsborger kan innvilges 5300 euro ved søknad om støtte innen 30 dager etter avslag på beskyttelse, eller fra asylsøknad ble trukket. Ved senere søknad kan en tredjelandsborger innvilges 2000 euro. Personer med midlertidig tillatelse eller som er ofre for menneskehandel kan få 3000 euro i støtte. I tillegg kan man maksimalt motta 2000 euro dersom man har søkt om beskyttelse flere ganger.

Avhengig av personlige omstendigheter, kan det også innvilges tilleggsbidrag på 1000 euro – herunder søkerens alder, funksjonsnivå, sykdom, familiesituasjon, og andre jamførbare årsaker. Maksimalt 200 euro kan utbetales i forkant av utreise, såfremt det er praktisk mulig å betale resterende beløp i landet man returnerer til.

Det gis som hovedregel ikke støtte dersom søker returnerer til et EU-land, Schengenland eller til et visumfritt tredjeland.

Siden høsten 2023 har Finland vurdert om EURP skal benyttes ved søknader om assistert retur. Hittil benytter Finland kun to av seks reintegreringspartnere som Frontex har avtale med, Caritas og ETTC. Utover dette kan det finske politiet legge til rette for at personer som har et returvedtak kan få støtte gjennom EURP.

5.4 Island

På Island kan man få returstøtte fra det islandske utlendingsdirektoratet (Útlendingastofnun) gjennom en søknadsbasert ordning. Reglene for returstøtte er forankret i forskrift 607/2023 om økonomisk bistand til frivillig retur med hjemmel i utlendingsloven.

Det er en forutsetning at man forlater landet frivillig. Det er også en forutsetning at man trekker søknaden om beskyttelse, ev. andre søknader om opphold man har til behandling eller klage, dersom man har fått avslagsvedtak. Man må søke om støtte til retur før fristen i avslagsvedtaket. Søknader levert etter dette vurderes fra sak til sak.

Returstøtten kan ta form i reisestøtte (kontanter), reintegreringsstøtte og tilleggsstøtte. Reintegreringsstøtte gis som hovedregel etter ankomst i landet man returnerer til. Utlendingen kan velge å få noe av støtten kontant, men maksimalt halvparten av støtten kan gis i form av kontantstøtte. Resten gis i tjenester, gjennom IOM eller EURP. Det er tre kategorier A, B og C for hvor mye en utlending kan få i støtte dersom hen returnerer frivillig. I kategori A er landene Afghanistan, Iran, Irak, Nigeria, Palestina, Pakistan og Somalia. Voksne og enslige mindreårige kan få 200 euro i reisestøtte, 2000 euro i reintegreringsstøtte, og hhv. 2000 og 1000 euro i tilleggsstøtte dersom man søker før endelig avslag. For barn gis det 100 euro i reisestøtte, 1000 i reintegreringsstøtte, og opp til 1000 euro i tilleggsstøtte. Dersom man søker etter endelig vedtak, men før utreisefristen er ute, kan alle grupper få ytterligere 500 euro i tilleggsstøtte. Tilleggsstøtten er gradert etter hvorvidt personen søker før eller etter endelig vedtak.

Kategorien B gjelder alle land som ikke er i kategori A eller C (visumfrie land). Her er satsene noe lavere, men kan gis opp til 2700 euro for voksne, 1600 euro for barn, eller 3200 for enslige mindreårige. Den tredje kategorien er personer unntatt fra kravet om visum. Slike søkere kan bare gis 500 euro i reintegreringsstøtte og ingen reisestøtte eller ytterligere støtte.

Utlendinger som kommer fra land som står på Útlendingastofnun sin liste over trygge opprinnelsesland, har heller ikke rett til reintegreringsstøtte, dvs. at de ikke kvalifiserer til noen type retur støtte.

6 DEPARTEMENTETS FORSLAG

6.1 Ny innretning – hva skal reguleres i forskrift om retur støtte?

Departementet ønsker å fastsette en ny forskrift om stønad til retur og reintegrering, som erstatter dagens forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur. Hensikten med endringen er primært å åpne for at norske utlendingsmyndigheter i større grad tar i bruk tilbud fra Frontex både for reiselogistikk og reintegreringsprogram. Det er også et ønske om å forenkle reglene.

Departementet foreslår at ny forskrift fortsatt skal hjemles både i utl. §§ 90 og 90 g, og i budsjettpost kap. 490.72. Oppbyggingen av forskriften tar utgangspunkt i hvordan tilskuddsordninger reguleres.

Gjeldende forskrift omfatter både tjenester før en person forlater Norge, som returrådgivning, anskaffelse av reisedokument, hjelp til verifisering av statsborgerskap, og dekning av reisen og reisepenger underveis og stønad eller tjenester etter ankomst returlandet. Flere av disse tjenestene er tilbud en person kan benytte seg av, uten at tjenestene er individuelle.

Departementet foreslår at ny forskrift begrenses til å regulere vilkår og målgruppe for hvem som kan gis stønad til retur og reintegrering. Reglene i forslaget til ny forskrift inneholder derfor ikke omtale av hvordan etatene skal samarbeide for effektive returer. Dette var tidligere omtalt i et rundskriv fra departementet (G-02/2016) som ble erstattet av nåværende forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur. Dette blir ikke regulert i forslaget til ny forskrift. Departementet vil vurdere om det bør utarbeides nytt rundskriv til etatene. For å synliggjøre at UDI og politiet må samarbeide om gjennomføring av returvedtak, foreslår vi at ny målgruppe i § 2 første ledd bokstav e slår fast at politiet må samtykke til at det tildeles stønad til retur og reintegrering til utlending som er aktuell for uttransport i medhold av utlendingsloven § 90 e.

6.2 Nærmere om forslaget til ny forskrift

Fordi vi foreslår en endret struktur, er det mest oversiktlig å fastsette en helt ny forskrift i stedet for en endringsforskrift av eksisterende forskrift. I tråd med endringen i utl. § 90 g, som trådte i kraft 1. juli 2025, foreslår vi å endre begrepet «tilskudd» til «stønad til retur og reintegrering». En annen endring fra gjeldende forskrift er å ikke ha separate bestemmelser for stønader når mottakeren samarbeider om retur (kalt assistert retur i dag), eller blir uttransportert (returnert med tvang).

Som tidligere omtalt forplikter EUs returdirektiv (2008/115/EC) norske myndigheter til å legge til rette for å motivere til frivillig retur slik at asylsøkere og utlendinger uten lovlig opphold i Norge skal kunne velge en organisert, verdig og sikker returmulighet. Ny returforordning, som er til behandling i EU og vil bli bindende for Norge når den vedtas, viderefører og styrker utlendingens plikt til å

samarbeide om egen retur i tråd med returvedtaket, og muligheten for å få støtte til retur og reintegrering skal videreføres.

Forslag til ny forskrift beholder en formålsbestemmelse i § 1, hvor ordlyden er oppdatert i forhold til gjeldende forskrift for å samsvare med utl. § 90.

Departementet foreslår at formålet med stønaden er å legge til rette for at en utlending med utreiseplikt fra Schengen- og EU-området returnerer til land i tråd med utl. § 90. Utlendinger som har levert søknad om beskyttelse i Norge, men som trekker søknaden, anses også som utreisepliktige. Stønaden skal bidra til økonomisk utvikling og velferd i returlandet.

Forslaget innebærer at utlendinger som får stønad til retur og reintegrering kan returnere til hjemlandet, eller til et annet land der de har lovlig opphold. Dette samsvarer med den norske returstrategien for perioden 2025-2030, som har som hovedformål at alle uten lovlig opphold skal returnere til hjemlandet eller til et annet land de har lovlig opphold i.

Forskriften skal bidra til at så mange som mulig samarbeider om egen retur, og dette er gjenspeilet i forslag til målgruppen i ny § 2. I forslaget til ny § 4 foreslår vi at det framgår hva innvilget stønad omfatter. I likhet med gjeldende forskrift, foreslår departementet at satsene for de ulike stønadstypene fastsettes i forskriften. Departementet foreslår at dersom stønad til retur og reintegrering blir innvilget, er det UDI, ev. i samråd med PU, som beslutter hvordan hjemreisen skal skje og hvilket reintegreringsprogram som ev. skal benyttes. Tildeling av stønad er enkeltvedtak, men avgjørelsen om hvordan stønaden skal gis, inkludert hvem som gir tjenestene, er ikke et enkeltvedtak, men en prosessledende avgjørelse⁹. UDI kan bruke ulike tjenesteleverandører både for dekning av hjemreise, kontantstønad og stønad til reintegrering. Avtalepartnere med Frontex er eksempel på sistnevnte, og de tilbyr egne tjenester, se omtale under punkt 4.

Departementet foreslår at stønad skal gis når vilkårene for stønad er oppfylt, såkalt rettsanvendelsesskjønn. Dette innebærer ingen endring fra dagens forskrift.

Stønad til retur og reintegrering skal gis etter søknad til utlending som faller inn under en av målgruppene som omfattes av forslag til § 2. Stønaden omfatter dekning av hjemreise og reisepenger, kontantstønad og stønad til reintegrering i hjemlandet. Satsene er angitt i eksakt beløp i § 4 første ledd bokstav a for reisepenger og i § 5 første ledd. For de øvrige satsene er det angitt et maksimalt beløp som kan gis i stønad. Her vil forvaltningen måtte tolke bestemmelsene og fastsette stønadsbeløpet etter vurdering. Ny forvaltningslov regulerer skrankene for skjønnsutøvelse i § 40, slik disse følger av rettspraksis. Vurderingene som foretas må være saklige og ikke preges av vilkårlighet eller usaklige hensyn. De må være forholdsmessige og liknende tilfeller skal behandles likt, og praksis bør være konsistent.

6.2.1 Målgruppe

Departementet foreslår to bestemmelser om målgruppen, ny § 2 om hvilke utlendinger som inngår i målgruppen og ny § 3 som utelukker enkelte utlendinger

⁹ Prosessledende avgjørelse er hvordan et organ i stat eller kommune skal behandle en sak som det skal treffe avgjørelse i. Motsatt er realitetsavgjørelse, som er en avgjørelse om det saken egentlig dreier seg om. Utgangspunktet etter gjeldende rett er prosessledende avgjørelser ikke utgjør enkeltvedtak.

fra målgruppen for stønad til retur og reintegrering. Dette er i tråd med reguleringen i nåværende forskrift. Målgruppen harmonerer med forslaget i det pågående lovarbeidet om en returforordning, som skal erstatte gjeldende returdirektiv.

Innholdet i gjeldende forskrift § 3 er delvis innarbeidet i forslaget til ny § 2 første ledd bokstav a, som gjelder utlendinger som har søkt om beskyttelse i Norge. For å hindre misbruk av asylsystemet foreslår departementet å beholde tre særskilte unntak for denne gruppen. Utlendinger som har søkt beskyttelse og fått avslag fordi søknaden anses åpenbart grunnløs, utlendinger som har fått nektet søknaden realitetsbehandlet eller utlending som er visumfri borger kan ikke få stønad til retur eller reintegrering. Årsaken er at asylsøknader er svært ressurskrevende å behandle og disse avslagsgrunnene anses som misbruk av enten asylsystemet eller visumreglene. For å unngå pull-effekt anser departementet at det er nødvendig å ikke tilby stønad til retur eller reintegrering i disse tilfellene.

Forslag i bokstav b er ny, og er tatt inn for å sikre at denne gruppen inngår i målgruppen. Bokstav c er en videreføring av gjeldende forskrift §§ 6 og 7.

I ny § 2 første ledd bokstav e foreslår vi en ny målgruppe, som er utlendinger som har plikt til å forlate Schengen- og EU-området, og ikke bare Norge slik det står i gjeldende forskrift. Dette tilsvarer målgruppen for tjenester fra Frontex, og er i tråd med returdirektivet og utl. § 90. Utl. § 90 slår fast at dersom utlendingen pålegges utreiseplikt fra Schengen- og EU-området, skal utreise skje til a. utlendingens opprinnelsesland, b. et transitland i samsvar med fellesskapsavtaler eller bilaterale avtaler om tilbaketaking eller andre ordninger, eller c. et annet tredjeland etter utlendingens ønske, og som vil ta imot vedkommende¹⁰.

Departementet foreslår at borgere i et land som Kongen i statsråd har besluttet er i en massefluktsituasjon, jf. utl. § 34, utgjør en egen målgruppe i § 2 bokstav d. Regjeringen kan beslutte at innbyggere i et land som befinner seg i en massefluktsituasjon, kan få kollektiv beskyttelse i Norge inntil fem år, jf. utl. § 34. Ordningen ble i 2022 tatt i bruk for Ukraina. Ukraina-situasjonen har vist at ikke alle innbyggerne i et land nødvendigvis er omfattet av kollektiv beskyttelse, og at det derfor er ønskelig at personer som faller utenfor ordningen med kollektiv beskyttelse, likevel bør kunne faller innenfor målgruppen som kan få returstønad og reintegrering, dersom de oppfyller vilkårene for dette. De fleste ukrainere er visumfrie, og faller i utgangspunktet utenfor målgruppen i gjeldende forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur.

I ny § 2 første ledd bokstav e foreslår vi et nytt annet punktum for å tydeliggjøre at søkere som faller inn her får tilbudet som tilbys av Frontex. Departementet anser at utlendingsmyndighetene alltid bør vurdere om tjenester fra Frontex bør benyttes i gjennomføringen av stønad til retur eller reintegrering, idet dette er både kostnads- og ressursbesparende. Det kan imidlertid tenkes tilfeller der det er ønskelig å tilby ytterligere stønad eller tjenester utover det søker får gjennom EURP for at returen skal kunne gjennomføres. I slike tilfeller kan det gis stønad i medhold av ny § 6.

Endringen av målgruppen i § 2 første ledd bokstav e vil kunne medføre at en vesentlig større gruppe enn i dag blir søknadsberettiget etter ny forskrift. For å

¹⁰ Prop. 32 L (2024-2025) Endringer i utlendingsloven punkt. 5.2 forklarer bruken av Schengen- og EU-land.

sikre at det er kapasitet til å behandle søknader om stønad til retur og reintegrering, foreslår vi å begrense målgruppen i ny § 2 første ledd bokstav e om at utlending som har plikt til å forlate Schengen og EU-området må være omfattet av EURP. Det innebærer at utreisepliktige som ikke faller inn under andre bestemmelser i første ledd, bare faller inn under målgruppen dersom de er omfattet av EURP. Ved å stille vilkår om at søker er fra et land som det er EURP-program for, vil kostnadene som gjelder reiseutgifter og reintegrering primært bli dekket av Frontex. Kostnadene til saksbehandling av søknaden om stønad til retur vil belastes kap. 490.01 og dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Gjeldende forskrift har en egen bestemmelse om søkere som likevel ikke kan få tilskudd. Av hensyn til leservennlighet og brukerne foreslår departementet å videreføre en slik bestemmelse som utelukker enkelte utlendinger fra å få stønad til retur og reintegrering. Det er fem årsaker til at en utlending faller utenfor målgruppen for stønad til retur og reintegrering. Fire av disse gjelder også i dag.

Forslaget i § 3 bokstav a foreslås å gjelde for alle typer tillatelser i Norge, også midlertidige. Dette innebærer en endring fra gjeldende praksis for tre grupper, nemlig enslige mindreårige som har begrenset tillatelse i henhold til utlendingsforskriften (utf.) § 8-8, mulige ofre for menneskehandel som har midlertid oppholdstillatelse (refleksjonsperiode) i medhold av utf. § 8-3 og vitner i sak om menneskehandel, som har oppholdstillatelse i henhold til utf. § 8-4. Felles for disse tre gruppene er at de har oppholdstillatelse i Norge, de to førstnevnte har midlertidige tillatelser. Departementet mener at målgruppen for stønad til retur og reintegrering etter forskriften vi nå sender på høring bør være personer som ikke har lovlig opphold i Norge. Vi viser til at utlendinger med tillatelser kan få en annen type stønad som UDI forvalter, som er stønad til tilbakevending for personer som har oppholdstillatelse i Norge av minst 3 måneders varighet.

Bokstavene b og c er en videreføring fra gjeldende forskrift. Bokstav d gjelder i dag bare utlendinger som har søkt beskyttelse. Departementet foreslår at denne bestemmelsen skal gjelde alle i målgruppen, ikke bare de som har søkt om beskyttelse.

I bokstav e foreslår vi å utvide ordlyden. I gjeldende forskrift § 3 tredje ledd går det fram at det *«gis ikke tilskudd til assistert retur dersom politiet har kommet så langt i gjennomføringen av en tvangsretur etter utl. § 90 syvende ledd, at det ikke er hensiktsmessig å avbryte tvangsreturer. Det gis heller ikke tilskudd dersom det er holdepunkter for at formålet med søknaden er å utsette en tvangsretur»*. Vi mener denne ordlyden kan forenkles og samtidig utvides for å få fram sammenhengen med reglene om uttransport i utl. § 90 e. Forslaget til ny ordlyd er videre enn gjeldende ordlyd og omfatter alle utreisepliktige som politiet vil uttransportere, uansett årsak. Med det nye forslaget trenger ikke politiet påvise en konkret årsak til at de vil uttransportere en utlending. Det er nødvendig at UDI konsulterer politiet når de mottar søknad om stønad til retur og reintegrering etter at utreisefristen er ute, for å finne ut om politiet ønsker å uttransportere vedkommende. Departementet foreslår at dette framkommer tydelig i ny forskrift, og foreslår derfor en ny setning i forlengelsen av § 3 bokstav e om dette som lyder slik: *«Politiet kan likevel samtykke til å gi stønad etter denne forskriften dersom utlendingen samarbeider om returen.»*

Det er gjeldende praksis at UDI innhenter informasjon fra politiet før vedtak om stønad til retur fattes. Forslaget er ikke ment å endre dagens praksis. Samtykke kan gis

på ulike måter, det mest praktiske er at politiet oversender saken til UDI, etter rekvisisjon fra UDI etter at de mottar en søknad om stønad til retur og reintegrering.

6.2.2 Stønadsbeløp i forskriften

Da gjeldende forskrift ble utformet i 2019 mente departementet at satsene burde framgå av forskriften for at søkeren skulle vite hva de kunne søke om. Denne løsningen ble derfor valgt, til tross for at endringer i satsene krever forskriftsendring. Endring av forskriften har skjedd tre ganger siden ikrafttredelsen i 2020, hvorav satsene ble endret én gang. Departementet foreslår å videreføre dagens satser. Vi legger vekt på at synliggjøring av satsene er relevant for søkerne og de som skal motivere personer med avslag om å samarbeide om egen retur. Det som er avgjørende for om en bestemmelse må følge av forskrift, er om bestemmelsen etter sitt innhold må anses som forskrift og dermed må oppfylle de formelle kravene forvaltningsloven stiller til forskrift. Det må være 1) en "avgjørelse" som 2) "treffes under utøving av offentlig myndighet" og som 3) er "bestemmende" 4) "for rettigheter eller plikter" til 5) "private personer". For at det skal være tale om en forskrift, må vedtaket dessuten gjelde rettigheter eller plikter til "et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer". Reglene om stønad til retur og reintegrering er adressert til en ubestemt krets av privatpersoner og en avgjørelse om stønad er en avgjørelse som treffes under utøvelse av offentlig myndighet. Når det gjelder kriteriet «bestemmende for rettigheter og plikter», ligger det i dette begrepet at bestemmelsene må være rettslig bindende, dvs. ha en normerende funksjon¹¹. Grensedragningen kan være vanskelig og må nødvendigvis bli skjønnsmessig, men bestemmelser som i større eller mindre grad gir premisser for individuelle avgjørelser vil normal anses 'bestemmende for rettigheter eller plikter' til de aktuelle privatpersonene». Departementet mener det ikke er nødvendig å ta endelig stilling til om bestemmelsene etter sitt innhold må anses som forskrift, fordi vi uansett mener satsene bør fremgå av regelverket. Dersom satsene fremgår av regelverket, vil det skape bedre forutberegnelighet for brukerne av regelverket og satsene legger i tillegg sentrale premisser for avgjørelsene som forvaltningen skal treffe om stønad.

Forslag til ny § 5 viderefører innholdet i gjeldende § 5. Ny bestemmelse slår fast at kontantstønad til en voksen utlending som søker etter utløpet av utreisefristen er lavere enn dersom man søker før utløpet av utreisefristen. Satsene for barn under 18 år og utlendinger under 18 år som ikke har foreldre eller andre med foreldreansvar i Norge, er uavhengig av utreisefristen. Satsen for enslige mindreårige er den samme som i gjeldende forskrift, men er slått sammen til ett samlet beløp.

Gjeldende forskrift har ulike, separate satser for borgere av fire land; Afghanistan, Somalia, Marokko og Irak. Vi foreslår derfor egne satser for utlendinger som er statsborgere i land som Norge har egne returprogram for, på inntil 50 000 kroner per person. Her vil det avhenge av grunnlaget for returprogrammet hvor stor verdi tildelte reintegreringstjenester skal være. Norge har per nå avtaler med Afghanistan og Somalia om egne satser. De separate satsene for borgere av Marokko og Irak ble tatt inn i gjeldende forskrift for at de skulle kunne benytte EURP og få tilsvarende satser som er fastsatt der. Det er ikke nødvendig å

¹¹ se tolkningsuttalelser JDLOV-2005-2643 og JDLOV-2006-4959

videreføre dette i ny forskrift, siden disse vil falle inn under foreslått målgruppe i ny § 2 første ledd bokstav e.

Departementet foreslår at ny § 6 slår fast at stønad til reintegrering kan gis i tre tilfeller selv om det ikke foreligger en søknad om stønad til retur og reintegrering. Ofte blir det klarlagt i arbeidet med gjennomføringen av et returvedtak om en utlending faller inn under tilfellene i ny § 6, og da er det lite hensiktsmessig å kreve at utlendingen sender en søknad.

Departementet foreslår å ta inn en ny bestemmelse i forslag til ny § 6 første ledd bokstav a, om at utlending som blir uttransportert kan få 5000 kroner i stønad til reintegrering. Hensikten er å åpne for at returen kan gjennomføres, ved å stimulere en utlending til å samarbeide om egen retur ved at selve utreisen skal kunne skje på kommersielle rutefly. Enkelte land forventer for øvrig at det tilbys en form for støtte. Normalt vil slike saker kunne inngå i EURP. Ny foreslått bestemmelse i bokstav a vil bare få betydning for utlendinger som ikke får stønad etter EURP, eksempelvis fordi Frontex ikke har reintegreringsprogram i det aktuelle landet.

Ny § 6 bokstav b tilsvare innholdet i gjeldende bestemmelser i gjeldende §§ 6 og 7, mens ny bokstav c tilsvare gjeldende § 8. Ordlyden i bokstav c er en videreføring fra gjeldende forskrift, mens ordlyden i bokstav c foreslås myket opp noe, slik at den kan omfatte flere tilfeller enn i dag. Gjeldende ordlyd krever at mottaker av støtten skal medføre betydelig større utgifter for samfunnet enn normalt. Det har medført at bestemmelsen er svært lite brukt. Vi foreslår at terskelen skal være utlending som medfører større utgifter for samfunnet enn normalt. Hensikten er at flere utlendinger uten lovlig opphold i Norge skal returnere. UDI skal fatte også vedtak om tildeling av slik stønad.

6.2.3 Politiet har planlagt uttransport (tvangsretur)

Departementet er kjent med at det er etablert en praksis for at et vedtak om innvilget assistert returstøtte normalt medfører at politiet ikke gjennomfører tvangsretur av vedkommende. Dette er ikke en ønsket praksis, og departementet viser til utl. § 90 e *uttransportering*, som gir politiet mandat til å uttransportere utlendinger som er pålagt en utreiseplikt, dersom utlendingen ikke overholder utreisefristen, utreisefrist ikke er gitt, eller det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen ikke vil overholde utreisefristen.

I medhold av lovens § 90 e er det en forskriftsbestemmelse om uttransportering i utf. § 17-15, som gir anvisning på vurderinger politiet skal foreta i forbindelse med uttransporten. Dersom en uttransportering skjer i medhold av § 90 e, åpner ikke gjeldende forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur for å gi stønad. Politiet kan gi en utlending anledning til å søke om assistert retur, og da er det ikke lenger en uttransport.

6.2.4 Vilkår, bortfall av vedtak om stønad, og videreføring av tilbakebetalingsplikt

Departementet har vurdert om forskriften bør fastsette vilkår for å få returstønad. Det følger av sikker sedvanerett og rettspraksis at forvaltningen kan stille tyngende vilkår til ellers gunstige forvaltningsvedtak som beror på forvaltningens skjønn. Dette er omtalt i Prop 79 L (2024-2025) på s. 202:

Forutsetningen er at vilkårene har saklig sammenheng med vedtaket og er forholdsmessige. Disse normene sammenfattes i det som kalles vilkårlæren. Grunntanken bak vilkårlæren er at det bør åpnes for at forvaltningen kan stille tyngende vilkår til et ønsket vedtak i stedet for at vedtaket ikke gis i det hele. Formålet med å stille vilkår vil i mange tilfeller være å bøte på de eventuelle ulempene vedtaket fører med seg.

I kravet til saklig sammenheng ligger det grovt sett at vilkåret må ha en klar forbindelse til vedtaket og de hensyn vedtaket begrunnes med. Hjemmelsgrunnlaget må tolkes for å fastlegge hvilke formål et vedtak er ment å fremme.

Vilkårlæren gjør seg gjeldende når forvaltningen handler på bakgrunn av forvaltningsskjønn. Dersom hjemmelsgrunnlaget avgjør om og når det kan stilles vilkår, reguleres vilkårsstilling fullt ut av hjemmelsgrunnlaget.

Departementet foreslår ikke å regulere hva slags vilkår som kan stilles, men overlate til forvaltningens skjønn å vurdere dette.

Et konkret vilkår som er diskutert er at utlendingen må samarbeide om egen utreise. Dette kan være å opplyse om identitet, anskaffe reisedokument mv. Vi har falt ned på at det ikke er nødvendig å sette som et eget vilkår, idet vedtak om innvilget retur støtte ikke utsetter utreiseplikten, og politiet kan uansett velge å uttransportere en utlending som har fått vedtak om dette når vilkårene i utl. § 90 er oppfylt. Det er for øvrig også nødvendig med enten søknad eller samtykke for at UDI skal behandle søknad om stønad til retur og reintegrering.

Departementet foreslår imidlertid en ny bestemmelse om automatisk bortfall av vedtaket om å innvilge stønad. Bortfallsbestemmelsen må sees i sammenheng med at søkere normalt har utreiseplikt fra Norge, og at utgangspunktet for å få retur stønad er at mottaker samarbeider om egen retur ved å søke om stønad. Hensikten er både å motivere søkere til å handle raskt, og for å unngå tvil om at retur vedtaket kan gjennomføres. Forslaget er også ressursbesparende idet det vil medføre mindre behov for UDI å tilbakekalle vedtak om stønad. Alle som tildeles stønad til retur har fått fastsatt en utreisefrist i vedtaket om avslag på opphold i Norge, med mindre en utlending frafaller søknad om asyl. Utreisefristen er normalt enten overskredet på søknadstidspunktet om retur støtte eller blir overskredet under søknadsbehandlingen. Som nevnt over medfører ikke en søknad om retur stønad at utreiseplikten etter utl. § 90 ikke lenger gjelder.

Departementet foreslår at vedtak om stønad bortfaller automatisk seks måneder etter vedtaksdato, eller tidligere i to spesifikke tilfeller, som praksis har vist er aktuelle og som har skapt usikkerhet om et retur vedtak kan gjennomføres med tvang. De aktuelle tilfellene er dersom årsaken til manglende utreise er at søker utgjør en fare for flysikkerheten eller at påtalemyndighet ikke ønsker at søker skal forlate landet, fordi søker er etterlyst, mistenkt, siktet eller tiltalt for et straffbart forhold.

Mottaker av stønad til retur og reintegrering plikter å betale tilbake stønad som er gitt på grunnlag av uriktige opplysninger, eller som blir brukt i strid med kravene i forskriften. Dette følger av den ulovfestede vilkårlæren. Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen om tilbakebetalingsplikt fra gjeldende forskrift § 14, jf. forslag til ny § 8.

7 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

7.1 Generelt

Et viktig hensyn med nye regler for stønad til retur, er å legge til rette for at utlendingsmyndighetene benytter tilbudene som Frontex administrerer i større utstrekning enn i dag. Finansieringen av både reiselogistikk og reintegreringstjenester inngår i den kontingenten Norge betaler til Frontex i medhold av tilknytningsavtalen.

Selv om målgruppen utvides til også å inkludere utreisepliktige som ikke har søkt beskyttelse, er det en begrensning at de må være omfattet av EURP. Ved å stille vilkår om at søker er fra et land som det er EURP-program for, vil en stor del av kostnadene bli dekket av Frontex. Mer bruk av tjenester fra Frontex vil medføre en stor innsparing på kap 490, post 72 i statsbudsjettet «Assistert retur og reintegrering i hjemlandet», primært ved at returreisene og reintegreringstjenester i større grad blir dekket av Frontex. Departementet anslår at av alle utlendinger i Norge med returvedtak, vil halvparten falle inn under norsk målgruppe for retur støtte. Dette er beregnet til å utgjøre ca. 3 000 personer, mot 1 156 i dag. Gitt et scenario der mellom 50 og 75 prosent av de søknadsberettigede søker om og får innvilget retur støtte, vil merkostnaden til saksbehandling være i størrelsesordenen 1,638 mill. kroner til 4,181 mill. kroner per år, på post 72. Anslaget er basert på antall og typer returvedtak om i 2025.

I tillegg er det en potensiell innsparing knyttet til at flere returnerer fra Norge. Dersom endringene fører til en økning i antall returner av personer som bor i asylmottak, eller at returner kan gjennomføres raskere, vil det føre til reduserte utgifter til innkvartering i asylmottak. Det vil også kunne føre til reduserte kostnader forbundet med ulovlig opphold i Norge. Det siste er svært vanskelig å tallfeste.

7.2 Flere søknader om stønad som følge av endret målgruppe

Det videreføres i ny forskrift at UDI skal motta, behandle søknader og fatte vedtak om stønad til retur og reintegrering. Både før og etter søknad om stønad til retur, tilbyr UDI bistand til tjenester før mottaker forlater Norge som returrådgivning, hjelp til anskaffelse av reisedokument og hjelp til verifisering av statsborgerskap. I enkelte porteføljer gjør også PU dette. Etter innvilget retur stønad får søker dekket hjemreisen og reintegreringstjenester etter ankomst returlandet. UDI benytter ulike leverandør av disse tjenestene, og mottaker kan ikke velge hvilken leverandør de ønsker. Departementet ønsker at utlendingsmyndighetene alltid skal vurdere om tjenester fra Frontex bør benyttes før retur stønader etter ny forskrift skal gis.

I 2025 fattet utlendingsmyndighetene 4900 vedtak med utreiseplikt fra Schengen. I samme periode ble det fattet 1466 vedtak om avslag på beskyttelse med utreiseplikt fra Schengen, hvorav 1156 er i målgruppen for assistert retur etter dagens regelverk. UDI mottok 667 søknader om støtte til assistert retur.

Presiseringen av målgruppen i ny § 2 første ledd vil medføre at en vesentlig større gruppe blir søknadsberettiget etter bestemmelsen. I 2025 fattet utlendingsmyndighetene 4 900 vedtak med utreiseplikt fra Schengen. I samme periode ble det fattet 1 466 vedtak om avslag på beskyttelse med utreiseplikt fra

Schengen, hvorav 1 1561 er i målgruppen for assistert retur etter dagens regelverk. I 2025 mottok UDI 667 søknader om støtte til assistert retur.

7.3 Nærmere om saksbehandlingskostnader

Dagens kostnader for saksbehandling knyttet til vedtak om assistert retur er beregnet til 2 821 kroner per vedtak om innvilgelse og 1 410 kroner per vedtak om avslag. Dette beløpet inkluderer all relevant ressursbruk knyttet til prosessen, som lønnskostnader for saksbehandler, administrative utgifter og eventuelle systemkostnader. Beregningen er basert på gjennomsnittlig tidsbruk per sak og tilhørende enhetskostnader. Dette er kostnader som påløper driftsposten til UDI, og ikke den budsjettposten som er hjemmel for denne forskriften. Merkostnader forbundet med utvidelsen av målgruppen dekkes innenfor gjeldende rammer.

I tillegg kommer det kostnader til organisering av reisen, som belastes kapittel 490, post 72 i statsbudsjettet «Assistert retur og reintegrering i hjemlandet». Kostnadene vil variere avhengig av flere faktorer, for eksempel pris på flybilletter, om tjenesteleverandøren bistår med organiseringen eller om UDI håndterer reisen, samt om det er behov for ledsager, bistand til å fremskaffe nødvendige reisedokumenter og lignende. UDIs kostnader til organisering av reise, samt bistand fra tjenesteleverandør er estimert til om lag 5 000 000 kroner basert på regnskapstall fra 2024. Dette utgjør i gjennomsnitt kostnader på 28 090 kroner per utreiste person. I tillegg kommer utgifter til reintegreringsstøtte og in-kind-tjenester.

UDI har etablert en teknisk løsning som gjør det mulig å motta et stort antall søknader om assistert retur, og som åpner for at store deler av vedtaksprosessen kan automatiseres. Dette vil effektivisere saksbehandlingen. Det vil likevel være nødvendig å foreta manuelle vurderinger av sårbarhet i sakene. Økt bruk av EURP vil også innebære manuell registrering av saken i RIAT-systemet, og innhenting av samtykkeerklæring fra søker. Saksbehandlingsprosessen som sådan vil for øvrig i stor grad være sammenfallende med dagens praksis.

Kostnadene til saksbehandling i UDI vil øke fordi volumet øker som følge av at målgruppen foreslås utvidet til å inkludere alle utlendinger med returvedtak. EUs returdirektiv (2008/115/EC) definerer «returvedtak» som et vedtak som fastslår at «en tredjelandsborgers opphold på en medlemsstats territorium er ulovlig og illegger vedkommende en plikt til å forlate hele Schengen- og EU-området». Etter norsk praksis treffes det ikke egne, separate returvedtak, men implisitt ved vedtak om avslag på søknad om opphold og beskyttelse (asyl), vedtak om bortvisning og utvisning, og vedtak om tilbakekall av oppholdstillatelse. Reduserte kostnader til reise og reintegrering

Dagens regler innebærer at reisekostnader som kan dekkes av Frontex blir belastet kap. 490, post 72. Det er et stort potensial for besparelser i kostnader til reiseutgifter ved å i større grad bruke Frontex Application for Return (FAR). FAR er en digital plattform som brukes av EU-land og land i Schengen-samarbeidet for å koordinere og planlegge returoperasjoner (både tvungen og frivillig retur) av personer uten lovlig opphold. Systemet håndterer logistikk, flybestillinger og kommunikasjon mellom medlemsstatene og Frontex, og er en del av den større IRMA-plattformen for returhåndtering. Økt bruk av Frontex sin reiselogistikk i FAR vil føre til innsparing av utgifter på kap. 490 post 72, og også på politiets budsjetter dersom de benytter FAR ved uttransporter.

Det er et enda større innsparingspotensial ved å bruke EU sitt reintegreringsprogram EURP i de landene det er reintegreringspartnere. Da vil kostnaden både til kontantstønad og stønad til reintegrering dekkes av Frontex. Ev. ytterligere stønad vil dekkes av UDI over budsjettpost kap. 490 post 72.

7.4 Satser for ulike typer stønad

Forslaget innebærer at gjeldende satser videreføres, og at satsene for stønadene fastsettes i et kronebeløp.

Eventuell økning av satsene må besluttes på ordinær måte i årlige statsbudsjett. Det vises også til at alle poster på statsbudsjettet prisjusteres årlig i tråd med Stortingets budsjettvedtak. Prisjusteringen på kap. 490 post 72 kan brukes til å justere satsene.

8 Forslag til ny forskrift om stønad til retur og reintegrering

Forskrift om stønad til retur og reintegrering

Fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet (dato) med hjemmel i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) §§ 90 og 90 g, jf. delegeringsvedtak 9. oktober 2009 nr. 1260 og omorganiseringsvedtak 18. desember 2009 nr. 1582, og Stortingets budsjettvedtak.

§ 1. Formål

Formålet med stønad til retur og reintegrering er å legge til rette for at en utlending med utreiseplikt fra Schengen- og EU-området, returnerer i tråd med utlendingsloven § 90. Stønaden skal bidra til økonomisk utvikling og velferd i returlandet.

§ 2. Utlendinger som får stønad

Målgruppen for stønad til retur og reintegrering er utlendinger

- a. som har fått avslag på søknad om beskyttelse eller har en søknad om beskyttelse til behandling i Norge, men som selv ønsker å returnere til hjemlandet eller til et annet land hvor vedkommende har gyldig oppholdstillatelse, før utlendingsmyndighetene har fattet vedtak i beskyttelsessaken. Dette gjelder likevel ikke den som
 - i. har fått en søknad avslått som åpenbart grunnløs
 - ii. har fått søknaden nektet realitetsbehandlet etter utlendingsloven § 32 første ledd, jf. § 32 fjerde ledd, eller har en søknad under behandling som kan føre til et slikt vedtak
 - iii. er visumfri borger
- b. som har fått tilbakekalt flyktningstatus eller har plikt til å forlate Norge som følge av at referansepersonen har fått sin oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse tilbakekalt
- c. som er under 18 år som ikke har foreldre eller andre med foreldreansvar i Norge (enslig mindreårig), tilhører en særlig sårbar gruppe eller som er særlig kostnadskrevende for samfunnet
- d. som er borgere i et land som Kongen i statsråd har besluttet er i en massefluktsituasjon, jf. utlendingsloven § 34
- e. som har plikt til å forlate Schengen- og EU-området og som er omfattet av EUs reintegreringsprogram. Disse får de stønadene som er fastsatt i avtaler mellom Frontex og aktuell tjenesteleverandør. Etter en konkret vurdering kan de også få stønad etter § 5 første ledd bokstav c og d, og § 6.

§ 3. Utlendinger som ikke får stønad

Selv om vilkårene i § 2 er oppfylt, gis det likevel ikke stønad til den som

- a. har oppholdstillatelse i Norge

- b. er statsborger i et nordisk land, Storbritannia eller et land som inngår i Schengen- og EU-området
- c. har oppholdstillatelse i eller gyldig innreisevisum til land fastsatt i bokstav b
- d. har fått utbetalt stønad til retur eller reintegrering før
- e. har oversittet utreisefristen og som politiet vil uttransportere. Politiet kan likevel samtykke til å gi stønad etter denne forskriften dersom utlendingen samarbeider om returen.

§ 4. Stønadstyper

En søknad om stønad omfatter

- a. dekning av utgifter ved hjemreise og reisepenger med 1 000 kroner per person
- b. kontantstønad, jf. § 5
- c. stønad til reintegrering i hjemlandet, jf. § 6.

Stønad i medhold av §§ 5 og 6 kan utbetales ved utreise eller etter ankomst, eller en kombinasjon av dette.

Beslutning om hvordan hjemreisen skal organiseres, herunder bruk av tjenesteleverandør for stønader etter §§ 5 og 6, er ikke et enkeltvedtak, jf fv1. § 2 første ledd bokstav b.

§ 5. Kontantstønad

Kontantstønaden til en voksen utlending som søker etter utløpet av utreisefristen, ytes med en lavere sats enn for utlendinger som søker før utreisefristens utløp. Satsene for stønad er

- a. 15 000 kroner til utlendinger som søker før utreisefristen
- b. 5 000 kroner til utlendinger som søker etter utreisefristen
- c. 10 000 kroner for barn under 18 år uavhengig av utreisefristen
- d. 52 000 kroner til utlendinger under 18 år som ikke har foreldre eller andre med foreldreansvar i Norge

Statsborgere i land som Norge har egne returprogram for kan få inntil 50 000 kroner.

§ 6. Stønad til reintegrering i hjemlandet

Uten forutgående søknad kan det gis reintegreringsstønad, enten i form av tjenester eller kontanter, inntil

- a. 5 000 kroner i forbindelse med uttransport av utlending som ikke samarbeider om retur
- b. 22 000 kroner til mulige ofre for menneskehandel, ofre for vold, tvang eller utnyttning, utlending med særskilte medisinsk behov eller andre særlig sårbare personer
- c. 200 000 kroner før, under og etter returen til utlending som medfører større utgifter for samfunnet enn normalt, herunder til særlige botilbud i mottak eller

andre institusjoner. Stønad kan også dekke helseutgifter eller andre nødvendige utgifter som påløper under returen og inntil tolv måneder etter ankomst til mottakerlandet.

§ 7. Automatisk bortfall av vedtak om stønad

Et vedtak om stønad bortfaller automatisk seks måneder etter vedtaksdatoen, eller tidligere dersom

- a. årsaken til manglende utreise er at søker utgjør en fare for flysikkerheten
- b. søker er etterlyst, mistenkt, siktet eller tiltalt for et straffbart forhold, og ansvarlig påtalemyndighet ikke ønsker at søker skal forlate landet.

§ 8. Tilbakebetalingsplikt

Gir stønadsmottakeren ufullstendige eller uriktige opplysninger, og dette medfører at det uberettiget utbetales stønad eller utbetales stønad med et for stort beløp, kan Utlendingsdirektoratet kreve at det uberettigede beløpet blir tilbakebetalt.

Stønad som blir brukt i strid med kravene i forskriften eller i vedtaket, kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt av Utlendingsdirektoratet.

Dersom den som har mottatt stønad gjeninnvandrer til Norge innen to år etter utreisen, kan Utlendingsdirektoratet kreve at hele eller deler av stønaden tilbakebetales. Det gjelder likevel ikke dersom stønadsmottaker etter returen til Norge og etter ny søknad om beskyttelse gis opphold.

§ 9. Søknad og klage

En søknad om stønad til retur skal sendes til Utlendingsdirektoratet som avgjør saken.

Avslag på søknad om stønad til retur kan påklages til Utlendingsnemnda.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 17. februar 2020 nr. 183 om tilskudd til assistert retur og tvangsretur.